

Mänskligt problem

Trettondagsafton, skridskoåkning för stora och små på ”Brahis” alias Braheplanen. Ett lätt snöfall i strålkastarljuset, minstingen hankade sig fram lovande, ryska ungdomar gjorde eleganta piruetter. Medan jag testade tvärbromsning med de nya ”hockarna” gick tankarna till de pågående Vetenskapsdagarna (8–11.1), vars övergripande tema är evolution. Det är ingen konst att göra en behärskad tvärnit med vassa skridskor, men kan en hel civilisation göra detsamma?

Tyvärr skulle jag inte ha tid att åhöra Ilkka Hanski, professor i ekologi och evolutionär biologi vid Helsingfors universitet och en av världens kändaste forskare på området. Böcker kan dock ersätta det mesta här i livet. Tur nog hade jag redan ströläst i Hanskis välskrivna essäsamling *Viestejä saarilta*, i vilken han skickligt förklarar stora förändringar med hjälp av små insekter.

Hanski tangerar i många av sina essäer människans skuld till den pågående klimatförändringen och dess bieffekter på arternas mångfald, det vill säga naturens biodiversitet. Enligt vissa beräkningar är hälften av världens nuvarande arter utrotningshotade år 2050. Liknande drastiska reduktioner har skett åtminstone fem gånger tidigare under jordklotets historia. Senast så nyligen som för 65 miljoner då en meteorit träffade jordklotet och tog med sig bland annat alla dinosaurier. Vanligtvis återhämtar sig mångfalden på 10–20 miljoner år.

Hanski betonar att så också kommer ske efter den nu pågående reduktionen av arterna. Som naturvän och biolog talar han ändå varmt för att man borde göra allt för att förmildra djupdykningen. Vem har tid att vänta låt oss säga 13 miljoner år på den utlovade återhämtningen? En del av mänskligheten hittar visserligen på sätt att överleva. Men enligt Hanski är bevarandet av en tillräcklig biodiversitet ett säkrare och angenämare sätt att minimera riskerna i livet.

Här kommer vi till pudelns kärna. Många talar om nödvändigheten att stoppa klimatförändringen. Och allt som oftast gör de gällande att ”naturen” kommer att lida av människans kortsynta hedonism. I realiteten sker dock ständiga fluktuationer i diversiteten, även under mer stabila perioder. Vissa arter lider och dör, andra får därmed mera livsrum och energi. Den nuvarande klimatförändringen och artreduktion är således ett renodlat mänskligt problem. Ekofilosofen Pentti Linkola är därför inkonsekvent när han kräver en drastisk minskning av jordens befolkning med hänvisning till att man därmed räddar ”naturen”.

Att berättelsen om *Homo sapiens* relativt sett inte är mer än en kort sekund i jordklotets historia framgår också vid läsningen av Juha Pekka Lunkkas översiktsverk *Maapallon ilmastohistoria*, som helt förtjänt blev vald till årets vetenskapsbok i förrgår. Lunkka påminner om att klimatfluktuationerna är summan av många invecklade drivkrafter. Och som geologiprofessor visar han på ett övertygade sätt att de långsiktiga växlingarna framförallt styrs av kontinentalblockens förskjutningar.

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 9.1.2009